

Q. D. B. V.
DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS
QUA
PROCESSUS CEREBRI MAMMILLARES EX NERVORUM OLFACTORIORUM NUMERO EXEMPTOS

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
D O M I N O

WILHELMO HENRICO
DUCE SAXONIAE IVLIACI CLIVIAE MONTIVM
ANGARIAE WESTPHALIAE ET RELIQUA

P R A E S I D E

JO. HADRIANO SLEVOGTIO
HEREDITARIO in Ober-Rossla/
M. D. ANAT. CHIR. ET BOT. P.P. ITEMQUE MED.
PROVINC. JENENSI

P R O L I C E N T I A
HONORES ET PRIVILEGIA DOCTORALIA
MORE MAJORUM CONSEQUENDI
ERUDITORUM DISQUISITIONI

JOANNES OTTO HORSTIUS
MOENO-FRANCOFURTENSIS
HORIS LOCISQUE CONSUETIS SUBMITTET
ANNO MDCCXV DIE JUNII.

J E N A E
LITERIS KREBSIANIS.

Anat.

B.

246,42

anat.
229 a)

RESERVA MEDICAE IN HINGRALLIS

PROOFSUS GERE
BRITANNIAE ARS EX NERVO
VORUM CLAUSTRORUM NUMERO
EX MEOS

RECTORUM UNIVERSITATIS
RECTORUM PRINCIPALIS DOMINIO
D. O. M. I. N. O.

WILHELMO HENRICO
DUCE SALEXONIAE CIVIS MONASTII
ACADEMIAE WESTPHALICAE ST. RHEINI

IOHANNES STEVENOTTIO
RECTORIARIO IN D. S. P. O. P. A.
M. D. ANAT. CHIR. ET BOT. R. P. T. I. M. G. U. E. M. E. D.

PRO JACENVA
HONORIS ET PRIMARIE DOCTORALIA
RECTORIARIO IN D. S. P. O. P. A.

JOHANNES OTTO HORTSTIUS
MOENIO-LANZGOTTENSIUS
HONORIS ET PRIMARIE DOCTORALIA
ANNO MDCXXV DIE JUNII

LITTERIS RESERVATIS



Q. D. B. V.

PRÆFATIO.



Uamvis Aristoteles de *odoratu*, cum reliquis humani corporis sensibus comparato, satis sinistre iudicaverit, nullo tamen tempore inter Anatomicos & Physiologos defuere, qui & docta manu concinnam hujus organi structuram explorare, & de singularum machinæ hujus partium usu suam sententiam cum erudito orbe communicare voluerunt.

Cum autem animorum harmonia, protoplastorum voluntatem ad prohibita usque conamina facile conformans, post illorum lapsum, ex coetu hominum fere sublata sit, eo usque dissensus mortalium invaluit, ut, quando negotium aliquod intellectus arbitrio subjicitur, quilibet fere se satis sapere putet, sententiamque, ex ideis, in

suo cerebro formatis, genitam, aliis placere optet, simulque, si temperamentum corporis minus temperatum sortitus, & inde moribus efferatioribus imbutus fuerit, dissentientes adeo ægre ferat, ut sæpenumero imbecillitatem & amaritiam sui animi malis verbis scriptisque aculeatis prodat.

Inprimis autem inter eruditos contradicendi studium civitatis quasi jura sibi acquisivit, ut libertatis literariæ titulo se excusent, qui aliorum placita inhumaniter refutant, suaque commenta istis quovis modo præferunt.

Effectum fatalis istiusmodi discordiæ illi quoque sunt experti, qui ab Aristotelis & Galeni tempore olfactui certum *organum, objectum & fiendi modum* constituere conati sunt, ut per aliquot superiora secula potissimum circa PROCESSVS CEREBRI MAMMILLARES contentiones ferram traxerint. Dum non pauci eos præcipuum olfactus organum venditare, & multi, contra ea, hoc munere orbatos, ad excretoria cerebri instrumenta relegare sint conati.

Sinistro enim harum partium fato factum est, ut vix superabilis difficultas plerisque Anatomicis in *constructione* earum detegenda, & nondum reconciliata inter Physiologos, quoad *usum*, dissensio nata sit: cum scilicet tenera earum & mollis in homi-
nibus

nibus moles non æque a quovis cultro omnique tempore rite tractari, & corticalis eorum atque medullofa, cum reliquo cerebro conveniens substantia, super tabulam exponi potuerit. Cum tamen nihil obftet, quo minus per analogiam, a crassioribus brutorum organis desumptam, ad tenellas has machinulas concludendo, quas ibi partes totum constituere videmus, etiam hic locum suum invenire concedatur: ejusdem autem in vitulo, ove, cane, &c. processus mamm. cum ventriculis cerebri texturæ intus & exterius esse, nemo sine rubore facile negaverit. His præterea accedit, quod reliqua brutorum medii atque infimi ventris viscera & vasa, quamvis eorum aliqua ab humanis quoad figuram, admodum recedant, idem tamen cum his nomen gerant, officiumque idem habere statuantur. Neque intra cranium hominis quoque ulla fere particula reperitur, cujus analogia non in quadrupede, ratione nominis & functionis, demonstratur. Neminem item latet, quod multa, quæ circa generationem animalium, humorum circulationem, chylique vias, & lymphæ atque succi pancreatici fælivæque fontes, nec non hepatis & pulmonum testiumque structuram, elapso seculo in quadrupedibus, avibus, piscibus & ranis detecta sunt, cum ap-

A 3

plau-

plausu, ad humanæ machinæ illustrationem, ex anatomicis theatris in cathedras physiologicas transducta sint: solis autem processibus mammillaribus commune reliquis analogiæ privilegium hæcenus denegatum fuerit.

Digna igitur nobis visa est hæc materia, quam, jussu gratiosissimæ Facultatis Medicæ, Specimen inaugurale edituri, ex innumeris aliis seligeremus, & quicquid haud defunctoria plurimorum librorum lectio, oculata manus, minimeque fallax experientia nobis veritati consonum suppeditavit, eruditæ & benevolæ Commilitum ventilationi subjiceremus.

Faxit summum Numen, ut, quod magno conatu agimus, felicissime procedat.

§ I.

Id vero in præsentia nobis, de *Processibus cerebri mammillaribus* acturis, negotii datum erit, ut, præmissa nominis consideratione, substantiam eorum exploremus, hinc num nervis similem ortum obtineant, illisque competentem functionem edere apti nati sint, dispiciamus: sin autem officio olfactorio exciderint, quem usum corpori præstent, & quænam damna eorum præter naturalis constitutio homini inferre valeat, exponamus.

§ II. Recepta inter Anatomicos significatione Græcis *ἄποφυσις* & Latinis *Processus* dicitur, quicquid secundum naturam extra alicujus partis corporis nostri superficiem, instar rami ex trunco arboris, prominet & quasi *procedit*, *ejusdemque cum ea substantiæ est*, nec per intervenientem aliam materiam ipsi connectitur. Tales apopyses s. processus
 ossibus

ossibus familiares sunt, eorumque spectabiliora exempla zygomatici, mastoidei, ethmoidei, sphænoidei, maxillares, turbines narium, spinæ in scapulis & vertebris, nec non cervices in mandibula inferiori & femore, &c. exhibent, inque junioribus animalibus facile ab *epiphysibus* distinguuntur, quæ per interpositam cartilaginem, (post annos pubertatis in ossis duritiem, ut vix conjunctionis vestigia remaneant, transeuntem,) aliis ossibus agglutinantur. Quales in omnibus articulorum capitibus, condylis & planitiebus, enarthroses, arthrodias & parallelas articulationes constituentibus, trochonteribus item & scapulæ acromio, corvique rostrum referente particula, cui vulgo processus coracoidis nomen obtigit, videri possunt.

§ III. Nec mollibus etiam substantiis sua tubera desunt, a quibus inæqualem superficiem adipiscuntur. Sed ibi aliis nominibus insigniuntur: dum v. g. in lingua *papilla* & *cornicula*, in pulmone & hepate *lobi*, in diaphragmate *appendices*, in intestinorum & venarum cavitate *valvula*, in utero *cornua* & *tuba*, in cerebro *fornices*, *nates*, *testes*, *conaria*, *corpora olivaria*, *pyramidalia* &c. appellantur; ita ut, quantum meminimus, in non multis locis mollibus processuum nomina occurrant. Quando scil. vaginale spermaticorum vasorum involucrum in inguine *processus peritonæi*; hinc intestinum cæcum recentiorum, nec non appendix cerebelli, quarto ventriculo incumbens, *processus vermiformes* salutantur; quibus intra cranium productiones aliquot medullares, & imprimis nostræ *Διασκέψης* subjectæ *ἀποφύσεις τῆς ἐγκεφάλου* jungi possunt.

§ IV. Autorem hujus appellationis multi Galenum constituunt, aliosque reprehendunt, qui Aristoteli eam assigna-

assigna-

assignaverunt. Mansit autem apud Græcos nomen hoc substantivum sine aliis epithetis, quæ postmodum a quantitate, figura & usu desumpta, ipsi adjecta fuerunt: dum Avicenna hasce partes *additamenta cerebri subtilia*; Vesalius *processus mammillares*; Rolfincius & Diemerbroeck *papillares*; Laurentius *tubercula*, *mammillarum papillis similia*; Savonarola *cornua similia capitibus mammillarum*; de Gradibus *processus olfactorios*; alii aliter nominaverunt.

§ V. Nobis cognomina *mammillaris* & *papillaris* frequentiora, quam reliqua erunt, per quæ duo corpuscula *rubella albicantia, teretia & intus cava*, ex anterioribus ventribus cerebri, hujusque substantia orta, hinc prope cribriformia ossicula in aliquot tubulos, per horum foramina humiditatem ex cerebro ad nasum ducentes, distincta, intelligimus.

§ VI. Secludimus igitur a nostra consideratione non solum cunctas in superioribus recensitas apophyses, duras atque molles, sed illas etiam Dioclis Sorani *ἐκφύσεις μαστοειδῆς*, ab interprete *processus mammillares* redditas, quæ, sec. autorem, in Tract. de Utero, ex basi lata in cornum tendentes, in medio uteri spatio collocantur, ut foetus ab hisce, quomodo postmodum *papilla mamme trahenda sit*, addiscat. Annumerat Hier. Fabricius, de Form. foetus, part. 1, c. 4, hanc sententiam *deliramentis*: quam tamen alii, per processus istos *cotyledones*, sive, clarius loquendo, numerosas placentulas quorundam brutorum, per uterum dispersas, & foetui alimentum subministrantes intelligendo, excusabilem putant: modo ratio iisdem utendi aliter, quam Soranus fecit, describeretur. Sed nihil hisce, qualescunque sint, cum nostris, præter
lati-

latinum nomen, commune esse, situs eorum, & ortus, ususque docent.

§ VII. Vocavimus autem nostros *corpuseula*, cum brutis scilicet comparatione instituta. Quamvis enim bovinum cerebrum, ratione molis, bis ab humano superetur, in hoc tamen processus vix junci aut straminis avenæ crassitiem habent, cum ibi calamum alorinum, aut minoris digiti ambitum æquent. Color *rubellus albicans* est, quem rectius quis variegatum dixerit: qualem nimirum cerebrum, ab una, vel duabus piis matribus, a Godefriedo Bidloo, Ruyschio, Bohnio & Ridley, aliisque descriptis, innumeris vasculis sanguiferis intertextis, obvolutum offert. Comitantur enim istæ membranæ teneras has machinas, iisque nutrimentum & robur conciliant. Ut proinde non necesse sit, quod Willisio, Hoffmanno, Vieussens, Sauvry, & plerisque aliis placet, ipsorum ramulis tubulosis, in quos super os cribriforme divaricantur, a dura matre, ibi extensa, jacente, velamentum mutuari, quo illæ cinctæ ad nasum descendant: cum ad tantillum iter proprius amictus ipsis sufficiat. Neque enim a dura matre, quod multi volunt, tunc sentiendi facultatem, acciperent; cum hæc sensum, nisi a nervis, nullum habeat, nec etiam nares, dudum aliunde nervis ad olfactum plenissime instructæ, alio processum mammillarum, quam *aqua ductuum* ministerio, indigeant.

§ VIII. Post mortem flaccidi & collapsi cerebri basi adhærent, nec *teretem* earum figuram conspicere licet, nisi quando, in statu naturali, humore turgent, aut post mortem ab Anatomico flatu implentur. Tunc autem non æque *papillis in mammis foeminarum optime respondent*,

B

ut

ut, post Jul. Casserium, Anat. organ. sens. extern. lib. 3, sect. 1, c. 19, p. 122, aliqui loquuntur; sed, sicut a Bidloo, l. c. Tab. 9 depinguntur, pendulos magis illos cylindros, ex vaccino ubere productos, vel mortariorum pistilla, ubi scil. latiori sua basi cribro insident, neutiquam autem, secundum figuram lib. 3, cap. 2, pag. 676, Anatom. reform. Bertholinianæ, clavas cum tenui manubrio, aut vitreas lacrymas referunt.

§ IX. Locum ipsis *inter ventriculos cerebri anteriores & nasum* constituimus, cum eos ibi incipere, hic vero suis tubulis, per os ethmoides transmissis, cessare videamus. Ubi de fine quidem nullam nobis litem motum iri confidimus, nisi quis ad solam corporis eorum, intra cranium adhuc comprehensi, molem, antequam ea, in dictos tubulos divisa, inde elabatur, respexerit. De ortu autem mirus inter Anatomicos dissensus observatur. Quamvis enim, post Galenum, Vesalius & Varolius eos ex anteriori cerebri substantia, Reald. Columbus ab extremis ventriculis, Jul. Casserius, l. c. ex cerebro, ut papillas ex mamma procedere clare docuerint, extiterunt tamen, qui vel ambigua loquendi ratione a prioribus recedere visi sunt, vel revera inde recesserunt. Sic Gabriel Fallopius, vix intelligibili discursu, eos *ex cerebri substantia profunde admodum, ab anteriori dorsalis medulla initio, e media sede, ubi ventriculi in angustum terminum desinunt*, ducit: Jo. Riolanus autem a propaginibus pedum posteriorum fornicis, ad basin cerebri revolutis, derivat. Archang. Piccolhomini duplex initium ipsis tribuere videtur, quorum unum ex confiniis ventriculi quarti ortum, *nervum olfactorium*, alterum vero ex anteriori cerebri regione, *ver-*
mis

mis holoserici magnitudine, veniens, processum mammilla-
rem vocat. Cui Casserius l. c. eatenus consentit, quatenus
nervos olfactorios, a processibus distinctos, & circa sellam
sphæroidis *cerebrum ingredientes*, (vel potius inde egre-
dientes), his a tergo copulari scribit, estque in Tab. 7,
pag. 123, valde occupatus, ut diversas figuras harum par-
tium, prout in homine, cane, ove, lepore & fele occur-
runt, delineet, simulque memoratorum nervorum icones
in cane, ove & fele satis crassas, in homine & lepore au-
tem exiles, & solis punctis indicatas, exhibeat.

§ X. Quod ipsum dum agit, hosque *nervos hacten-*
us incognitos, aut saltem a nemine literis revelatos pronun-
ciat, a vero minime aliena fatur. Quamvis enim dudum
Piccolhominum eorum mentionem fecisse, ex proxime
antecedente § constet, neminem tamen scimus, qui un-
quam illis, ratione originis & progressus, similes viderit;
ut propterea haud dubitemus, Willisium per verba & pi-
cturas celebrium istiusmodi Anatomicorum permotum
esse, ut itidem duas origines, sed ab his diversas processi-
bus commentus sit. Cum enim opinionem de processi-
bus mammillaribus, semel animo impressam, eos *nervos*
odoratus esse, mutare noluerit, nullum autem nervum
extra medullam oblongatam oriri, simulque processus cum
ventriculis connecti, & ex his viam in illos patere sciverit,
ideo talem illis originem tribuere debuit, quæ non mi-
nus de communi nervorum principio, quam de cerebro
ipso participaret. Verba pag. 64, cap. 13, de Anat. cere-
bri, mentem Autoris plenius exponent: *Circa corporis stria-*
ti extremitatem inferiorem nervi olfactorii inseruntur, (po-
tius prodeunt). *Etenim animadvertere est, paulo obscurius*

in

*in homine, & longe conspectius in brutis, quæ odoratu insigni-
ori prædita sunt, quod processus mammillares in firma & pla-
na albida nervorum corpora transeant, quæ juxta laterales
cerebri anfractus delata, pone corpora striata medulla oblon-
gata implantantur; ita tamen, ut utriusque nervi tubulus in
ventriculi cavitatem dehiscat.*

§ XI. Invenit novantiquum hocce dogma statim
suos admiratores, sed minus concordantes. Thomas
enim Bartholinus, l. c. pag. 670, verbis Julii Casserii, nu-
perrime citatis, utens, processus quidem satis notos, ner-
vos autem, quibus illigantur, & ferme continuantur, ne-
mini, aut paucissimis cognitos esse, hosque, circa sel-
lam sphæroidis ex medulla elabi scribit: mox, hisce quasi
missis, p. 671, ad Willisii experimenta, per siphonem cavi-
tatem, in ventriculos hiantem, exhibentia progrediens,
eo tandem sermonem dirigit, ut processus papillares nil
nisi *crassiusculas quasdam portiones, nervis olfactoriis adje-
ctas* esse statuatur. Quæ num sententiæ Willisii, vel potius
rei naturæ conformia sint, ex sequentibus patebit.

§ XII. Post Bartholinum Raymundus Vieussens,
Nevrograph. lib. 1, cap. 13, p. 164, ultra vestigia Willisii pro-
cedens, nostris processibus, tab. 14, *in media substantia ci-
nerea striatorum corporum* (quam nervo alicui originem
præbere, nemo facile admiserit) *angustissimum* (rectius in-
visibile dixisset) *principium*, antea in tab. 4 & 5 multo
amplius depictum, tribuit, idemque postmodum lib. 3, c. 2,
p. 315, ex plurimis *fibris medullaribus* constare, harumque
alias ex posticis, alias ex anticis basiis cerebri lobis, iterum
alias ex tractibus albis medii ovalis educi ait, & hoc modo
radices apophysium harum latisime diffusas repræsentat, ut
recte ab H. Ridley, Anat. cereb. c. 16, notetur.

§ XIII.

§ XIII. Nolumus, quæ ejusdem fere tenoris Dan. Sauvry, Anat. ration. part. 2, c. 3, p. 368., G. Bidloo, tab. 9, & Petrus Dionis, An. C. H. demonstr. 7, p. 349, a tabula 14 Vieuffenii decepti, & alii, plus aliorum verbis, quam suis oculis fidentes, (ut unius viri celeberrimi auctoritatem tueantur,) afferunt, huc citare, eos potius adducturi, qui antiquorum nostræque autopsiæ convenientius loquuntur. Ex his Diemerbrœck, An. C. H. lib. 3, c. 8, p. 521, absque ulla verborum circuitione, audacter processus mamm. ex cerebri medulla globosa & ventriculis anterioribus progigni, *maleque* Willisium eos ex cruribus medullæ oblongatæ derivasse pronunciat. Possemus hic Honor. Fabri lib. 2, tr. de Hom. § 56, p. 277, idem sentientis meminisse; cum autem ipsum inter Profectores nomen suum unquam retulisse dubitemus, ideo unicum adhuc oculatum testem J. Baptistam du Hamel allegabimus, qui Oper. phil. part. 6, de corp. animat. lib. 4, c. 2, p. 672 *sibi* a Verneyo (quem, universo orbe literario consentiente, lib. 2, p. 558, egregium juvenem, in physicis & anatomicis versatissimum salutaverat) processuum originem non *pone corpora striata*, ut Willisius putaverat, multo minus *sec. Vieuffens, ex iisdem, sed ubi ea desinunt*, ostensum esse, eosque nil nisi *ventriculos continuatos, & ejusdem cum iisdem substantiæ* apparuisse, *nec quicquam de nervorum textura habuisse*, profiteretur.

§ XIV. Cognita origine, mox finis etiam processuum prosequendus esset; sed differemus considerationem ejus, donec ab Hamelio *substantiæ* descriptio, nostræ definitioni congruens, explicata fuerit; cum non omnes idem de illa statuere deprehendamus. Galenus enim, lib.

de instrum. odorat. c. 3, ex hypothese, processus hos olfactus instrumentum esse, per quod species odorabiles ad cerebrum vehantur, eos *vapori similes* effinxerat, ut inter organon & sensibile objectum similitudo intercederet, cum etiam cerebri ventriculi, secundum extrema sua, vaporosum spiritum contineant. Quam obscuram loquendi formulam Jul. Casserius perspicuam redditurus, lib. cit. 3, sect. 1, c. 19, p. 122, processuum substantiam naturæ peculiaris, mollem & *quasi vaporosam*, esse scribit, ut nisi a pia matre custodiretur, diffluxura sit, eique similis in corpore particula non reperiatur. Repetit eadem p. 174, ubi substantiam eorum raram, porosam, & *quasi aëream* salutat, ut cum halitu vaporoso (odorifero) cognationem, eumque recipiendi majorem aptitudinem habeat.

§ XV. Aliter de iis C. Bauhinus, Theatr. anat. lib. 3, c. 19 p. 336 loquitur, cum eos *nervis quodammodo similes*, sed molliores ac latiores, albos, oblongos, tenuesque vocat; hisque verbis eorum externum non solum habitum satis bene delineat, sed notanter etiam, quoad internam constructionem, eos *nervis quodammodo* saltem similes venditat, ratione scil. tubulorum, ex quibus medullam cerebri & nervorum principium atque substantiam internam componi ajunt: neque etiam, aliorum exemplo, ex nostris corpusculis nervos olfactorios, sed horum comites tantum facit.

§ XVI. Aperte contra ea nonnulli processibus *nervosam substantiam* assignant, qui originem eorum non ex cerebro, ut par erat, sed ex medulla oblongata, communi nervorum matre trahunt. Inter quos § XIII Bidloum nominavimus, cujus verba, originem & constructionem descri-

scri-

scribentia, ex Tab. 9 mutuabimur: *Prima nervorum conjugatio odoratoria audit, ex oblongata medulla cruribus initium, viamque inter striata quedam cerebri corpuscula & opticorum nervorum thalamos sumens, ceteris mollior, mammillari processu praedita, & licet flaccida & plana (in icone) appareat, in vivis tamen rotunda est. Innumerabilium subtilissimorum nervulorum apparatu ipsi cerebro, & postquam ossis cribriformis sinus & foraminula atque porositates permeavit, nasi velamini interiori & glandulis inseritur. Horum, pergit autor, nervulorum ductus atque situs, parallelus nempe observatur, ubi, per immixtum tubulum, flatu eorum involucria parum distenduntur, tunc fasciculorum, recta & in longum stratorum, plurimae classes, angulos, ob mammillarum rotunditatem, sub finem patientes, distincte se offerunt.*

§ XVII. Sit fides penes lepidam structuræ talismodi descriptionem. Nobis enim in praesentia iterum Casserium in scenam producere libet, quem superius in § XIV magis in honorem Galeni, quam ex animo locutum esse, inde colligimus, quod l. c. & eadem p. 147, cum ita fari audiamus: *Ipsi processus mammil. cerebro contigui sunt, ita, ut pro anteriori ventriculorum parte ipsaque substantia haecenus habiti sint; ab iis scilicet, quibus cum Hamelio suis oculis, nullis peregrinis conceptibus obnubilatis, veram non solum eorum materiam, sed firmam etiam, eamque non contiguam, sed continuam cum ventriculis connexionem cernere datum fuit. Quibus suo merito Diemerbroeckium adjungimus, cum is, ne quippiam, ad harum papillarum notitiam pertinens, intactum relinquere-
tur, l. c. p. 523, internam earum faciem candidam, & te-*

nuis-

nuiſſima pellicula, cum ea, quæ superiores ventriculos inve-
ſtit, communi & continua tectam eſſe ſcribit.

§ XVIII. Manu quaſi hinc ad *cavitatis*, in defini-
tione nominatæ, variisque contradictionibus ab eruditis
viris agitatæ, demonſtrationem ducimur. Quamvis enim
a negligentia inſimulatione tuti, litem hanc ſilentio præ-
terire poſſemus, cujus radices per tot documenta & fide
digna teſtimonia, ex hæctenus allatis facile elicienda, præ-
ſciſſæ ſunt; malumus tamen ſententias, nobis adverſantes,
ventilare, & ne repullulent, argumentorum pondere pe-
nitus opprimere.

§ XIX. De *cavitate* proceſſuum dudum Galenus lib.
8, de uſu part. locutus eſt, nec in brutorum cerebris un-
quam de eadem dubitatum fuit; cum ex ventriculis eo-
rum flatibus, ſtylo & liquoribus liber aditus ſemper pa-
tuerit. Superant enim in his humanos ſecundum o-
mnes diſenſiones, eſtque finis eorum, ubi oſſi ethmoidi
annectuntur, amplior ſua origine, quam incumbens cere-
bri moles quodammodo comprimit, ut oſculum conni-
vere videatur, & in vitulo vix ſtraminis culmum, extremi-
mitas autem piſum majusculum capiat, imprimis ſi hæc
prius leniter inflata fuerit. In avibus a cerebro ſatis ſpe-
ctabilis canalis per roſtrum ad naſi finem protenditur, ut
natura, ubique ſibi ſimilis comparens, haud temere in
humana ſpecie ſuum ordinem relicturam eſſe, credibile
ſit; id quod, papillas noſtras impervias ſtatuentes, ſibi ali-
isque perſuadere audent.

§ XX. Inter hos primus, quantum novimus, Andr.
Vefalius Galeno frontem obvertit, eum in ſimiarum ma-
gis, quam hominum corporibus ſecandis ſe exercuiſſe ra-
tus,

tus,

tus, meatus in processibus nec esse, nec, ob tenuitatem eorum, esse posse, audacter affirmavit. Hunc *αίχχεν* ipsius Constantius Varolius, egregius apud Romanos, si properantia fata voluissent, Anatomicus futurus, secutus est, certo se scire scribens, ab instrumentis olfactus (inter quæ mammill. proc. tunc referebantur) nullum ad ventriculos aditum existere, opinionemque, aërem per nares huc venire, probabilem potius, quam anatomicam censendam esse. Eadem non paucis, doctis quidem, sed suis tamen manibus & oculis minus recte utentibus, viris placuerunt, quibus Casserius, l. c. etiam accedit, *processus oblongos, raros, attamen sine concavitate, & spiritu tantum vaporoso refertos esse scribens.* Nec Rolfincius, magnam ex secandi peritia apud nos atque externos famam meritus, hiatus in illis reperire potuit. Ipse celeberrimus Bohnius, exactissimus cæteroquin Anatomicus, postquam C. A. P. Prog. 25, passim quidem *cavitatis* mentionem fecerat, & pag. 390, cur ea in plerisque brutis amplior, quam in homine sit, decernere dubitaverat, tandem pag. 391, se in humanis *nil tubulosi* deprehendisse, eosque *ad sensum impervios* esse, rotunde profitetur. Ut proinde non miremur, alios talismodi virorum autoritate motos, negativæ accessisse, & ex recentioribus Danieli Sauvry, Anat. rat. part. 2, c. 9, p. 369, anatomicas sectiones in homine *nullam viam apertam*, per quam ventriculi in hos processus se exonerent, aut humores in nares dimittant, monstravisse, Dionemque, Demonstr. 7, p. 349, has duas productiones in brutis animalibus concavas esse, *in hominibus autem rem se aliter* habere, statuisse.

§ XXI. Hisce atque aliis, ita sentientibus, quos nomina-

C

mina-

minare superfedemus, Diemerbrœckius, l. c. p. 522, modesta excusatione subvenit, quod forte illam cavitatem non nisi in cadaveribus inveteratis, ubi pori collabentes facile canales impervios efficiunt, non autem in recentioribus quæsierint. Accepit occasionem ita loquendi, procul dubio, ex Fallopii observ. p. m. 137, ubi de negligentia Anatomicorum, neque *ortum*, neque *formationem* processuum rite docentium, conquestus, cognitionem eorum, in hominibus omnino difficiliorem, quam in bobus, capris, ovibus, similibusque concedit, in cunctis tamen, *ab anterioribus ventriculis oriundis*, manifestum, ad os colatorium usque, meatum pertingere, eumque in hominibus ita angustum esse scribit, ut, nisi *in recentissimis & integerrimis cerebris* tractetur, nunquam patere possit, idque in causa fuisse, ut reliquis Anatomicis horum processuum historia minime cognita evaserit.

§ XXII. Posset equidem per hoc unicum tanti Professoris, (cujus meritis dignum in officio successorem Senatus Venetus per totam Italiam non reperiens, ex regni Hispaniæ Aula Vesalium advocare coactus fuit) testimonium, si ipsi locus Diemerbrœckii, § XVII laudatus, jungeretur, negata hæcenus cavitas satis demonstrata judicari: attamen operæ pretium nos facturos credimus, si ex plurimis hujus rei testibus adhuc unum alterumque in medium produxerimus. Cum vero horum alii tantum *de auditu*, ut vocantur, viri quidem celeberrimi sint, sed propria tamen experientia destituantur, & proinde aliorum fidem sequi soleant; alii vero oculis suis visa, manibusque tractata proferant: inter illos C. Bauhinus, l. c. ad Fallopii autoritatem, modo allegatam, provocans,

cans,

cans, hinc Thom. Bartholinus, lib. 5, An. ref. c. 2, p. 671, Willifii experimenta, per inflationem facta, citans, & Jo. Theodorus Schenkus, Scholæ partium Sect 6, part. 3, c. 8, pag. 244, Riolanum, aliquoties in senum cerebris *ductus processuum* invenisse memorans, recitari debent.

§ XXIII. Ambigimus, num Blancardum hisce viris honestissimis jungere debeamus; qui ad construendam aliquam *Anatomiam reformatam*, per monstrosam & hactenus inauditam audaciam, ex Willifii, Malpighii, Graafii, Glissonii, &c. in omnium manibus versantibus scriptis, non *res & sensum*, sed integras paginas & tractatus verbotenus descripsit, nullamque Autorum, nisi in generali nominum indice, operi, ut moris est, præfixo, mentionem fecit, ideoque a Phil. Verheyen, in Anat. prima editione & Abr. Ottom. Gœlikio, in Historia anat. nov. & antiqu. (libello dudum optimo, aureo autem futuro, si in nova continuataque editione Scriptores, non tantum secundum patriam eorum, sed ordinem etiam chronologicum, eorumque scripta, quoad editionum & annorum varietates recensentur) dignissime castigatus est. Hic enim Part. 1, c. 10, inconstanter de *cavitate* loquitur, dum, pag. 123, in cerebro humano eam admodum exiguam, aut nullam, aut nec manibus inveniendam, nec oculis videndam statuens, mox in sequente pag. 124, ut processus ab ipso ortu excavarentur, & liquore limpido replererentur, necessum fuisse scribit.

§ XXIV. Sed nullum amplius de tubulosa horum ductum constructione dubitandi locum oculatissima dexteritas relinquit, quam in eorum decente administratione artis peritissimos viros, Thom. Willifium, l. c. Die-

merbroekium, l. c. cap. 8, Jo. Maur. Hoffmannum, in not. ad Horn. p. 213, & Ideæ mach. hum. p. 308, nec non G. Bidloo & Phil. Verhayen, per stylos & siphones adhibuisse, adeo notum est, ut DD. Præses superfluum judicaverit, hic verbo saltem innuisse, sibi equidem nondum eadem felicitate, qua alii experimenta sibi successisse scribunt, frui licuisse, ut cum Bidloo, l. c. pro lubitu hos tubulos inflare, aut cum Verhayenio flatum, processui immissum, ad anteriores ventriculos deducere, aut denique, cum Willisio, hoc modo totam cerebri molem in tumorem elevare potuerit. Raro enim in theatro ex cerebri, octavo, decimo, imo duodecimo demum, post mortem, die, secundum ordinem sectionum & demonstrationum ejusmodi publicarum, aperti, ventriculis flatui, nunquam autem stylo rigido flexibilique liberum in processus viam patuisse fatetur: cum contra ea, repetita vice, in recentibus cadaveribus, sectioni scil. judiciali ipso interitus, vel altero statim ab eodem die submissis, flatus, humores tinctos & mercurium, in leviter vulneratos ventriculos projectos, ad cribrum usque labi, & trans disruptas tandem *διποφύσεως* super duram matrem dispergi, ipse cum adstantibus viderit.

§ XXV. Nec intra cranii tantum limites hæc cavitas subsistit, sed trans os cribosum etiam in narium porœria protenditur, ibique finem processuum mammillarum constituit; de cujus constructione nobis haud perfunctorie agendum est: quia ejus cognitio de usu totius machinæ nos certiores reddit. Jam diu autem non pauci magni nominis Anatomici, ex figura & situ ossium *τῆς ἰθμῆς*, ea haud frustra, sed admittendæ & emittendæ alicujus
mate-

materiae causa, toties perforata esse concluderunt, nec potuit vir plurimae lectionis Schneiderus, prolixis de Offe criboso & de Catarrhis commentariis prohibere, quo minus ex recentioribus aliqui cum Galeno processus mam- mil. beneficio hujusmodi cribri, effluvia odorabilia hau- rere, olfactusque organa evadere, aut saltem, quod Deu- fingio placuit, propagines durae matris, nervis tertii pa- ris *veterum* instructas, meatus ossis perreptare, & narium membranam virtute olfaciendi donare statuerint.

§ XXVI. Crevit haec posterior sententia succedente tempore adeo, ut autores ejus non contenti manserint, lacinias saltem & fibras simplices crassae meningis, ad na- sum amandasse, sed figuram insuper tubulosam ipsis tribue- rint. Inter eos Diemerbroeck, l. c. p. 521, ita loquitur: *Crassa meninx, ossis cribrosi sinus investiens, multis forami- nibus non tantum perforata est, verum etiam multis exiguis tubulis, per ista foramina protensis, aperitur in fungosas narium carnes, per eosque tubulos pituita e cerebri ventri- culis transmittitur in narium spongiosa ossa.* Ne vero gra- tis haec dixisse, aut per insomnium ficta attulisse videatur, statim ad *ἀντεψία* provocat, quando l. c. hos tubulos in capite bubulo & vitulino facile inveniri pergit, si sum- marum narium ossa ita tollantur, ut tota earum cavitas pa- tescat; tunc enim tubulos istos satis manifeste per fora- mina ossis ethmoidei pendulos, ac in spongiosas narium carnes protensos, conspici.

§ XXVII. Possent haec nobis sufficere, si cribrosa ossa a solidis etiam corporibus permeari, potissimum de- monstrare in nos recepissemus: verum cum in praesentia hisce, ceu extra dubium positis, praetermissis, extremitatis

processuum mammil. prope colum divaricatio, & divisio in aliquot propagines describenda, harumque ad nasum iter ac cavitas ostendenda sint, ea vero, quæ ex Diemerbrœckio citavimus, aliquibus de dura tantum matre loqui videantur: ideo clariora testimonia aliunde nostris apophysibus conquirenda sunt. Tale vero § LIV Microcosmi Hornii suppeditat, ubi processus papillares, ab utroque latere cristæ galli positos, medullari sua substantia, duræ meningis canaliculis inclusa, ut hac ratione nervos mentiatur, se per foramina ossis ethmoidis demittere, & membranam, tubulos osseos nasi cingentem, accedere legimus. Idem Raymundum Vieussens statuere, ex Nevrograph. lib. 3, c. 2 patet: cum p. 312, sub nomine nervi olfactorii; de processibus mammil. agens, eos *per exigua ossis ethmoidis foramina* nasum ingredi, & p. 315, eosdem ad latera processus cristæ galli venientes, (& vasis sangviferis, narium hæmorrhagiæ quandoque instrumentis, stipatos) *in plures tenellas fibras* dividi, hinc extra calvariæ specum emeruros, per exigua foramina, ossi ethmoidi incisa, nares subire, ibique in tenui ac papillosa carne terminari scribat, & simul lectorem ad figuram tabulæ 17, pag. 173 ableget, ut ibi utriusque processus extremum in quinque partes disseccari videat, quæ tanquam novæ apophyses & germina ex radice, aut ramuli ex trunco arboris, inde propullulent.

§ XXVIII. Ubi tamen data opera monemus, nos (1) non nisi modo memorata verba, utpote scopo nostro convenientia, neutiquam autem reliqua, in citatis paginis de nervis olfactoriis &c. occurrentia, nostra facere; nec (2) credere, figuram, in tabula 17 exhibitam, nume-
rum-

rum-

rumque dissectionum, sive apophysiū, satis crasse depictarum, quinarium archetypol per omnia & ubique respondere: multo minus (3) cum Autore, sec. p. 316 & 317, a *vero prorsus aliena estimare, quæ de processuum cavitate dici solent.* Sicut enim propriam ejus confessionem, *se in recentioribus cadaveribus humanis ejusmodi nervos (processus scil. mamm.) sensibili cavitate preditos nunquam deprehendisse,* minime in dubium vocamus; ita ab unius vel alterius Prosectoris infelici visceris alicujus administratione, fallenteque experimenti successu, ad negationem structuræ, ab aliis visa & ostensæ, minus firmiter concludi arbitramur. Jamdudum autem in superioribus *vacuitas papillarum,* earumque hiatus in ventriculos, itidem ab Autore temere inter *falsa* relata, per irreprehensa testimonia probata sunt, ut iis, ulterius demonstrandis, immorari neutiquam oporteat; cum id potius adhuc agendum sit, ut exponamus, cavitatem, ipsis apophysibus papillaribus intra cranium, a natura datam, etiam per appendices earum modo dictas, in nasum usque continuari, & proinde has frustra, pagina 316 *nevrographiæ, fictitios tubulos* appellari, simulque Diemberbrœckium injuste accusari, quod & processus mammill. etiam in homine cavos statuerit, & eorum propagines, *pia crassaque meninge obductas, pro tubulis peculiaribus* habuerit.

§ XXIX. Haud difficulter autem id præstabimus, cum magnif. G. W. Wedelius, Patronus & Præceptor noster venerandus, dudum p. 388 *Phys. ref. tubulorum, a processibus mammillaribus in nares directorum,* mentionem fecerit, & du Verney Hamelio modum ostenderit, per diffractionem ossium cribrosorum, eos in apricum producendi, &
hinc

hinc, per *immissam setam*, eorum cavitatem ab omni dubio & contradictione liberandi.

§ XXX. Neque etiam ipse *usus*, quem hæc corpuscula capiti potissimum, & hinc toti corpori præstare debent, in illis cavitatem desiderari sinit. Cum enim jam antiquissimis temporibus duplex munus ipsis assignatum sit, ut scil. partim *olfactui*, partim vero *evacuacioni humiditatis*, intra ventriculos cerebri collectæ, serviant; prius quidem illud Galenus, Avicenna, Haly, &c. hinc superiorum seculorum doctissimi Physiologi, Piccolhominus, Fuchsius, Bauhinus, Spigelius, Casserius, innumerique alii, una cum plerisque recentioribus, Willisio pollicem prementibus, mira animorum concordia amplexi sunt, primumque illis inter nervorum paria locum assignarunt; sed interea paucissimi de excretionis officio, quod tamen potissimum ipsis competere, verosimile videtur cogitarunt, multique id prorsus negare ausi sunt.

§ XXXI. Ast utriusque huius, a veritatis tramite recedentis, opinionis occasionem invenire, haud valde arduum est. Cum enim in humano cranio non æque, ut in vitulino, ovillo atque canino (quæ frequentius ad exercitia anatomica adhibentur) foramina, per quæ nervi quinti paris ad nasum abeunt, conspectui occurrant, sed maximum eorum, ossi sphæroidi insculptum, profundum situm obtineat, ut, nisi *συγχρόνως* hujus atque occipitis ossis prope equinam sellam dissolvatur, vix oculis cerni possit; factum omnino est, ut processus mammillares hominis, externo suo habitu nervinam faciem simulantes, in eorum familiam recepti, & propter viciniam cum naso, *olfactorii* nervi renunciati fuerint. His accessit ignorantia cavitatis harum partium

tium

eium earumque tubulorum, supra descriptorum, & sententia Schneideri, qui in citatis tractatibus, per tot autoritates, rationes & experimenta probare laboravit, os cribriforme in capite hominis vivi non cribriforme, ejusque foramina in sceletis quidem satis patula, in st. n. autem a nervis & fibris duræ matris adeo occlusa esse, ut ne gutta liquoris transmeare queat, ideoque frustra processibus onus, humores cerebri excernendi imponatur, cum hisce regia per choanon exeundi via pateat.

§ XXXII. Enimvero sicuti ex proluxa nostra, & autopsiæ prorsus respondente processuum mamm. descriptione, eos, ratione *originis* & *substantiæ*, nihil cum reliquis nervis commune possidere constat, ita jure eos *nervorum classe* eximendos esse arbitramur; cum, C. Bauhino teste, nec Herophilus, nec Marinus, nec Galenus ipse hosce ductus, quamvis eos olfaciendi instrumenta appellaverint, unquam tamen *nervorum* nomine donaverint; nec credibile quoque sit, unum ex illis Physiologis, quibus in homine figura, & color, atque situs papillarum falsam de nervis ideam implantavit, etiam in brutis decipi potuisse, in quibus manibus pariter ac oculis corticalis atque medullaris materia, qualis ventriculos constituit, exponitur, & sic specifica a nervis discrepantia, simulque eorum genuinus usus clarissime declaratur.

§ XXXIII. Scatent autem ibi semper in naturali statu aqua limpida, quam aliquoties in ovibus vertiginosis & cane epileptico citrinam atque turbidum D Præses observavit. Hanc autem ex ventriculis ad nares tendere, nullum dubium est, ut caput a molesta sarcina liberetur, & ab eadem atque lymphâ, ex glandulis interioris

D

nasi

nasi exsudante, proluxa membrana, parietes & ossa turbinata ambiens, humectetur, ne a perpetim transeunte aëre exsiccetetur, sed odorum materia, effluvia scil. salino sulphurea, ibi quodammodo detineantur atque explicentur, si que justo acriora fuerint, diluantur & temperentur.

§ XXXIV. Haud latet equidem, a magnæ autoritatis viris nos in præsentia recedere, cum excellentiss. Bohonium, loc. cit. p. 390, *ordinarie* & *sec. naturam* in his processibus & continuatis ipsis ventriculis *ullam lympham colligi*, negare, eamque vel morbosæ constitutionis, vel mortis generis productum esse affirmare, sciamus, celeberrimusque Bergerus, *Phys. med.* c. 21, p. 384, experientia anatomica repugnare scribat, aquam, per poros arteriarum plexus choroidei, a sanguine exhalantem, parietesque ventriculorum nerueo suo rore humigantem, per processus mammillares, vel vias alias ad nares vel palatum deriuari. Enimvero, cum uterque horum Artis salutaris procerum ex hypothesi saltem loqui, & ille quidem absentiam cavitatis processuum supponere videatur, hic vero a Schneidero, Lovvero, Vieussens & aliis occlusos creditos colatorii poros alleget, in antecedentibus autem nostris thesibus hæc obstacula sublata sint, ideo serenam frontem nobis pollicemur.

§ XXXV. Dato igitur *humido*, *sec. Bergerum*, ex arteriis, *sec. Sauvry* autem, ex *glandulis choroideis* atque aliis, imo ex tota cerebri glandulosa vasculosaque substantia excernendo; datis etiam *viis*, excretionis aptis, a mammillaribus processibus, eorumque trans cribrosum os exorrectis propaginibus suppeditatis, satis & abunde jam verum harum partium usum, eumque duplicem explicatum esse

esse

esse arbitramur, ut primario in statu naturali superfluum quidem, sed benignam tamen atque utilem humiditatem efferant, quæ in præ. nat. vitiosa reddita, mole pariter ac acredine sua dolores capitis, vertiginem, apoplexiam, motus convulsivos, hydrocephalum, aliaque mala excitare, mortemque ipsam inferre posset. Exemplo virginis, a Willisio, An. cereb. c. 12, p. 60 commemoratæ, quæ diu immani cephalæa laborans, serum flavum & tenue ex naribus emisit, & tandem tempore hyemali, cum hæc excretio aliquamdiu substitisset, deterius habens, & convulsionibus atrocibus cum stupore correpta, intra tri-duum apoplectica interiit. Cui similes casus innumeri adduci possent, si ad finem diatribes properantibus prolixioribus esse liceret: quapropter verbo saltem innuimus, secundarium usum jamdudum sub finem §xxxiii. exhibitum, veraque proinde Piccolhominum locutum fuisse: Processus mamm. non organa quidem odorandi, sed canales tamen organo odoratus inservientes esse.

§ XXXVI. Ne vero apud Autores, imprimis antiquiores, *phlegma* per nostros ductus evacuari legentes, hæsitent, hujusque substantiam crassiorem tenuissimis processuum propaginibus, angustis ossis cribrosi foraminulis inclusis, minus proportionatam esse metuant, hic lusum in terminis occurrere cogitent, ut phlegmatis nomine etiam tenuissimus liquor veniat, qui ex ventriculis a Bellino & Josepho Zambecharo collectus, super ignem non æque, ut serum sanguinis solet, in gelatinam, sed, totus in vaporem resolutus, in auras abiit, Bergero autem, idem tentanti, tenuem pelliculam reliquit, ideoque se subtilissimis tubulis transeundis aptum esse demonstravit. Spe-
ctat

stat huc egregius locus Casp. Taliacotii, a Schneidero de Catarrh. lib. 2, sect. 1, c. 20, p. 1211 allegatus. *Non video, cur contra Galenum Vesalius negare possit, quo minus per processus cerebri atque ossa cribrosa in nares materia expurgari queat. Quamvis enim processus illi sint perquam exigui & nervis baudquaquam absimiles, tamen si excrementi tenuitatem, si caloris actionem, si spiritus remeantis e cerebro impulsum aspicias, quid impediēt, quin excrementa hæc recte & commode possint ejici.*

§. XXXVII. Modicam autem quantitatem talismodi liquaminis in bene valentibus per has vias exire, exiguitas earum credere suadet, quæ moli excrementi facile sufficit, quia longe major ejus pars in hominis erecto corpore, & capite ad sidera sublato, ad infundibulum fluit: secus ac in brutis, prona facie terram spectantibus, fieri potest, quibus idcirco papillæ capaciores datæ sunt. Ad quas circumstantias, minime obscuras, si doctissimo viro, Christ. Langio, in Diss. de olfactu, pag. 98, animum ab opinione, de impervio ethmoide liberum, adhibere placuisset, non opus habuisset, ad quæstionem: Cur in brutorum minoribus cerebris majores processus, & contra ea minores in majoribus humanis reperiantur? responsionem cum venerando suo Præceptore, D. D. Bohnio, recusare.

§ XXXVIII. Quos in §, xxxv. ex impedita humoris, plus minus vitiosi, per mammillares processus excretionem oriundos morbos recensuimus, illi istum quidem ceu continentem & materialem causam agnoscere tenentur, quam tamen, si a crassitie & visciditate istius liquidi, sibi ipsi egressum difficilem reddentis, recesserimus, ut plurimum, mala conformatio papillarum atque ossis colatorii præcesit,

cesit,

cescit, quando scil. obstruuntur, aut istæ a multitudine humoris contenti, acredineque exterius natantis solutionem continui patiuntur. Vidit D. Præses talismodi casus, & hydrocephali aliorumque malorum fontes, quos in præsentia adducere, chartarum angustia vetat ulterioremque discursum abrumpere, & specimini finem imponere jubet.

D. S. L. H. E. G.

Virtutem porro superadde fideliter Arti,

Sic hæc Te doctum reddet, & illa bonum.

Hæc gratulabundus deproperab.

RVDOLPHVS GVILIELMVS
CRAVS, Phil. & Med. D.

P. P. Facultatis Medicæ, & totius Aca-
demix Senior.

D 3

HOR-

HORSTI, Pæoniæ gentis præno-
bile germen,
Hactenus vt sequeris vestigia clara
Parentum,
Et simili studio nomen clarare la-
boras;
Sic affulget honor meritus, quem
extendere nervis
Omnibus est animus. Doctam iam
confere pugnam!
Adsit supremum numen successibus
almis!

*Gratulantibus votis & sincero af-
fectu applaudo*

**GEORGIVS WOLFFGAN-
GVS WEDELIVS.**

Sic

Anat B 246, 42